

діло

ВЫХОДИТЬ ЕЖЕДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦИЯ
И АДМИНИСТРАЦИЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. 409.
Квиток зачит. шпальк. 143322
Адреса для телеграм:
«Львів», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплатуєдним
Рукописи не звертаються

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячна: в краще 650 коп.
За границями:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фра-
нції 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ш. — Зміст адреси 1 коп.

В СПРАВЕ ОГОЛОШЕНИИ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИ-
СТРАЦИИ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Стан преси -- мірилом розвитку народу.

Львів, 22. серпня 1927.

Літні місяці, особливо вакаційні, є просто вбивчі для української преси. Коли говоримо про українську пресу, то очевидно маємо на думці тільки пресу самостійну, незалежну, яка спирається на власні сили і засоби, а не пресу субсидіовану, або таки й видавану чужинцями для своїх власних цілей, для пропаганди своїх ідей, для розколювання й обезсилення українського громадянства.

В літніх місяцях українська са-
мостійна преса, себ-то преса залеж-
на виключно від передплатників,
ледві клітає. Звичайно її обем
зменшується, зміст стає менше ці-
кавим (бо з огляду на відпустки
зменшується вже й так смішно мале
число співробітників, а придбати
нових немає за що), блідне, звязок
між газетою і читачами втрачається.
Що більше! Українські газетні чи-
тачі підчас вакаційного періоду по-
декуди мають нагоду зустрічатися
з чужинною пресою. А зустрічаю-
ться з нею і порівнюють її з укра-
їнською пресою, вони тоді більше,
як колинебудь охочі робити закиди
і кидати обвинувачення на власну
пресу. При тому не береться на ува-
гу ані умовин, серед яких з трудом
живої українська самостійна га-
зета, ані її матеріяльних ресурсів,
ані відсутности звязку зі світом,
ані байдужности самого громадян-
ства.

Саме тоді, коли незалежна преса
бється, як риба об лід, преса суб-
венціонована, тільки формально у-
країнська, „розвивається“ всею си-
лою пари, „зростає“, побільшує об-
єм, приспішує частоту своєї появи
і т. і. Приходить вона точно і дарем-
но, без ніякої зупинки до україн-
ського читача, а поклики про „ви-
рівнювання передплати“ мають там
часто декоративне значіння. Без-
платну газету бере читач до рук
спершу з цікавості, крутить голо-
вою, читаючи її статті і замітки,
але згодом при звичається і до
даремщини, і до статтей, і до по-
глядів, переймається „світоглядом“
такої газети, стає її визнавцем, як
не активним, то пасивним. Безплат-
на газета не лише нищить платну,
самостійну пресу, не лише відбирає
її читачів, не лише ширить демо-
ралізацію, бо при звичає до да-
ремщини (сьогодні такої, а завтра
іншої), але її переводить громадян
в обсерваторію табор чужих справ,
чужих інтересів, чужих намагань.

Ясно, що в таких умовах обот-
таком кожного свідомого і чесного
українського громадянина є висте-
рватися безплатної преси, сторо-
жити від неї, а навпаки — всіми си-
лами підтримувати платну, само-
стійну пресу. На жаль, так не дієть-
ся. Те, що в кожного західнього єв-
ропейця належить до щоденних, не-
обхідних вимог, у нас є на остан-
ньому місці. До щоденного хліба
західного європейця належить куп-
ити чи передплатити власної газети,
тобто газети, що найбільше підхо-
дить до його інтелектуального рів-
ня, газети, що видигає і висвітлює
проблеми по лінії його світогляду.
Хто бував цього літа в Оліві (село
біля Дашівки), той бачив, що там ви-

ходити локальний щоденник зав-
біли ки „Діла“, а передплату його
(справді передплату) не лише кож-
на хата, але майже кожний член
родини.

Коли дивитися на таке загальне високе розуміння завдань і значіння преси в інших народів і в нас, то робиться прикро, сумно, болючо і моторошно. Лише в межах Польщі нас сім мільонів (а в тому до 50 тисяч інтелігенції), а наш одинокий щоденник зі світлою традицією, щоденник, що є майже півстолітньою історією нашого народу, його боротьби, розвитку, зривів і недолі, той щоденник мусить обходитися нужденням 4-сторінковим обємом, мусить обмежуватися до подавання найконечніших річей і відомостей, бо сімимільоновий нарід не може здобути власними засобами ані на кращий щоденник, ані не хоче дати змоги поширитися існуючому. І то не лише поширитися, але навіть існувати хочби і в дотеперішньому обемі. Чому? Бо навіть те, розмірно невеличке число передплатників, залюбки стає післяплатниками. Передплатники нашого органу постійно домагаються кредиту, забуваючи, що в теперішніх часах кредит є мало доступний і дуже важкий. Бажаючи піти на зустріч нашим передплатникам, чи там післяплатникам, мусимо платити високі відсотки, яких нам пречінь наші довжикки не звертають. І так постійно. Через те невеличкі суми, які при точности передплатників могли би бути обернені на побільшення газети, пожирають відсотки.

В теперішньому часі тільки невеличка частина української інтелігенції, хоч по більшій частині у формі післяплатників, користується одним українським щоденником, — менш-більш одна десята. А що ж роблять, чим живуть дев'ять десятих нашої інтелігенції? Вони здебільшого обходяться безплатними газетами, або платними, але польськими. Без пересадки можна твердити, що львівська польська преса (а частинно і краківська) і то крайно українофобна — щонайменше в одній чвертині спирається на українських передплатників. Часто можна бачити, що український інтелігент купує польську газету, а українську читає в касині, або позичає від сусіда, бо його на українську газету „не стати“. На все його „стати“, тільки на українську газету ні. А з польською чи формально

українською (безплатною) газетою входить до його хати чужий дух, наростає чужий світогляд, розвивається байдужність до свого, замислюється мова; український інтелігент починає говорити якимсь воляпкіом. І так в безконечність. Тільки, як треба на когось покаржитися, тоді такий інтелігент звертається до української газети. І — розуміється — для такого інтелігента українська газета є ще на те, щоби на неї нарікати і робити їй закиди — оправдані, а здебільшого неоправдані. Бо — очевидно — до польської газети він „не має претенсій“

Відомлення української інтелігенції до української газети є ненормальне. А пречинь та інтелігенція, що не може чи не хоче поставити на ноги хочби один щоденник, має незвичайно високі аспірації. Кілько-то в нас їде балачок на тему державності, забуваючи, що державність — це не лише велике досягнення, але й великий тягар.

Розвиток даного народу міриться станом його преси, очевидно, не тої безплатної, видаваної чужими засобами і для чужих цілей та накидуваної ласому на даремщину читачеві, але преси платної, самостійної, вдержуваної самими читачами. Преса — це могутність. Ми бачимо, що навіть маленькі народці мають більше значіння в світі, бо вони мають численну, гарно поставлену, незалежну національну пресу. А ми, що гордаємо, що нас стільки і стільки мільйонів, що ми велика нація, чи не сором нам, що не можемо вдержати і розбудувати єдиного щоденника в Європі поза межами Рад. України?

Досі наші злидні в діяльності преси пояснювали ми обставинами, перешкодами, цензурою і т. і. Все воно правда, але ворожі зації у відношенні до нашої преси одно, а злочинна байдужість і просто малокультурність нашої інтелігенції друге.

Прикро писати ці рядки, а одначе треба їх писати з болем серця і з почуттям сорому в душі. Може ці рядки звернуть увагу хоч чуткіших, може вирвуть їх з обіймів байдужності і задублості, може збудять в них почуття примітивного обов'язку. Крайня пора почати відворот, бо міридом розвитку, сили, значіння, численності і свідомості народу є стан його національної преси.

З югославянських проблем.

(Від нашого кореспондента.)

Білогород, 15. серпня 1927.

Мертвий опіковий сезон для тижневих часописів у цьому році майже непомітно і газетарам не прийдеться морочити собі голову, як і чим заповнити шпальти своїх газет. Во, не вважаючи на недовірчу спугу, політичне життя є дуже рухливе в зв'язку з недалекими виборами до парламенту і приносить завжди щось нове. То у Валіві два різні табори радикальної партії вступили в справжнє побоїще на берегах напів пересохлої ріки Колубари, то шеф демократичної партії виступив несподівано в гострому критично своїх співпартійців.

яву умов (порозуміння) між головним міністром В. Вукічевичем та провідником словінських клерикалів д-ром Коросінцем. Це все головні події, а скільки є дрібних, котрими щодня заповнені всі часописи!

Але в одна річ, про яку найменше пишеться і про яку лише згадав головний фінансовий уряд, котрий складається в послів до парламенту. І згадав не тому, що це йому дійсно лежить на серцю, а лише, щоб насолити п. Вукічевичові та його товаришам. Це — загроза голоду. Немилосердне сонце і страшна посуха в багатьох місцевостях знищили айбів. Айбів не віваш пічу на

худобу, створили те, що вже й тепер, у часі найбільшого будівничого сезону, тисячі безробітних з сіл тягнуться по Вілтороді. Перед селом став марсово голоду та зубожіння — а тимчасом усі захоплені політичною боротьбою і нема кому звернути тепер уваги на такі дрібниці.

Вислідом виборів до нового парламенту є для багатьох питань їхнього дальшого політичного життя чи смерті. Знов для інших є надія виплисти наверх. Цікаво, що після смерті М. Пашіча тут знось нараз згубився авторитет партійних вождів, пішла повна переоцінка всього, з'явилися нові амбіції і по обмежені апетити. Радикальна партія розбилася на цілих три групи і кипить у міжусобній боротьбі, боротьбі не лише політичних мажоритів різних провідників, але й різних фізичних побіш. Демократична партія виявила теж ознаки роздвоєння на прихильників її вождя Л. Давидовича та теперішнього міністра закордонних справ В. Матковича.

Те, що почав ще за життя М. Пашіча тодішній і шанівий головний міністр М. Узунович, тепер закінчує в радикальній партії В. Вукічевич. Тяжко тепер, поки не відбулися вибори, з певністю сказати, чи внаслідок цієї праці головного міністра партія прийде до остаточного свого розвалу та упадку, чи вийде дійсно обновленою і урятованою. Більше ймовірно є перше, бо загалом вона вже багато виявила гнилизни та нездатності до державно-творчої праці. Монополія на державний провід, при допомозі насильств, корупція та видвигування на чільні місця не по заслугах чи здібностях — підкопали глибоко в останні часи її підвалини. В. Вукічевич, без огляду на різні гуртки та течії між партійними провідниками, спираючись лише на невеличку кількість своїх прихильників, після упертої боротьби, при співпраці теж лише частини демократів, дістав виборчий мандат і тепер рішуче провадить далі свою політику переорієнтації в радикальній партії. Він кинув рукавичку і так званому центрові на чолі з М. Узуновичем та відомим бувшим міністром внутрішніх справ В. Максимовичем, який славився умінням переводити „вільні“ вибори до парламенту; кинув рукавичку і групі Пашічевців, котрі тримають у своїх руках головний провід партії. Наслідком такої поведінки В. Вукічевича в багатьох місцях виставлено по два, а то й по три окремих радикальних списків.

В. Вукічевич, видно, мало звертає уваги на боротьбу з ним радикальної опозиції, бо він має в своїх руках виборчий апарат, а це вже, як показав досвід, вистарчало, що партія чи певна партійна група, яка провадить вибори, буде мати перемогу. Очевидно — і В. Вукічевич зуміє провести до нового парламенту своїх, у значній мірі нових та маловідомих до цього часу людей. Чи ці нові люди будуть більше здатними та талановитими, ніж попередні «народні батьки» — це вже інше питання.

Шодо другої, демократичної частини уряду, то там справа стоїть значно краще — до явного боротьба та ворожнечі ще не дійшло, а ведеться вона поза кулісами партій між прихильниками В. Маріякова та Г. Давидовича наслідком чо-

го останній, алячійно стриманий і обережний, виступив декілька разів на своїх емітанційних зібраннях в гострою критичною діяльністю радичальних міністрів. Раніш по роз'їзді С. Радича, котрий мав в уряді своїх міністрів і в той-же час на кожному кроці ганьбів уряд та його діяльність.

Остання сенсаційна новинка — це таємне порозуміння між В. Вульфенічем та др. Короніцем, зроблене цього літа між ними на курорті Блед (літня резиденція короля). Перші сенсаційні вісті про це порозуміння принесли білгородська „Політика“ і викликали вони повсюдний заколот між тутешніми політичними колами. Річ в тому, що це порозуміння не лише має на увазі вступлення слов'янської влірпальної партії до радикальної після виборів, але в ньому передбачено і зміну виборчого права, ревізію державного статуту та заведення другої, вищої палати (сенату). Хоча вісті про те, що ця умова зроблена за згодою самого короля і елементовано рішуче, то всьом такі справи настільки цікаві (хоч поки що в дуже затьмарені), що ми маємо на увазі звернутись до неї трохи ширше другим разом.

В. Анський.

За Академічний Дім.

Академічний Дім і його зв'язок з Науковим Товариством ім. Шевченка.

V

Не треба думати, що Н. Т. ім. Ш., хоча мало великі доходи з субвенцій, друку шкільних книжок та своїх підприємств, могло легко добувати та давати гроші на „Акад. Дім“ за проводу акад. Грушевського. Очевидно, гром. Криловський, оповідає, що голова Товариства і головний його скарбник, гром. Кабоць Беднарський, попадали не раз в ропаку, звідки ваяти гроші на амплату будівельних робітників „Акад. Дому“, котра що-тижня сягала до висоти 2.000 корон (чоти-

риста доларів). Видля верадо ливисся на безнастанні вкладах, бо доходи Товариства, призначені на видання, утримання бібліотеки і музею, йшли на цілі непродуктивні. Векслів позички під гарантію Товариства не могли також переходити високих квот, щоб не захитати довіря банків до фінансової спроможності наукової інституції. Однак будова „Акад. Дому“ подено даліше в тілі тлібовій вірі, що акад. Грушевський привозе гроші в Україну під тамошніх меценатів. Вложені в „Акад. Дім“ капітали вважали Т. ім. Ш. своїм депозитом, до якого дочисляло аж по рік 1920 відсотки, які само від позичок плати «о».

Не могло Н. Т. ім. Ш. дарувати свого депозиту давніше, коли обертало великими фондами, а тим більше не може воно цього зробити сьогодні, коли йому від р. 1919 відібрано всякі підмоги і друк шкільних книжок, коли воно, як влучно завважав акад. Грушевський, стало цю „безпритульною, невинчаною титулами, Західно-Українською Академією Наук“, обмеженою тільки на дрібну поміч громадянства, на скупі доходи з двох каменниць, книгарні та переплетні, яких однак надмірними вимогами підривати не можна. Друкарня Товариства стала сьогодні пасивною інституцією, бо треба около двадцяти тисяч доларів на її віднову та вивінування новими друкарськими винаходами в галузі машин, лінотинів. Каменниця Товариства, перемонтовані від двадцятьох літ, стоять обдерті та домагаються основних напруг. У кінці Товариство не сміє понизити прапору наукової праці на обездоленій землі і мусить пам'ятати про свої видання, пераз двічі коштовніші, як звичайна книжка. Коли Товариство сьогодні держиться, то тільки завдяки праці одних і безкорисності діясних членів, наукових робітників. Але я вони мають право на життя і на скромну винагороду за наукову працю. Наукове Товариство є на те, щоб наукові робітники не гинули з голоду.

А міжтим самі обставини відда-

лили теперішню молодь від вимріяної акад. Грушевським „атмосфери праці, з вищими духовними інтересами та суспільними і національними обов'язками“, яку виторював він сам як професор львівського університету та інші його товариші по фаху, що мали у своїх руках екзекутину і мали право домататися від молоді праці. Вейх їх усунуено з катедр, а через те українська молодь залишилася без всякого значного, духовного проводу, без помочи в науці і книжках. Давніше видавав „Акад. Дім“ наукових і літературних робітників, сьогодні годі про це мріяти. Українська акад. молодь обмежується сьогодні майже виключно до обов'язкової університетської роботи, а коли перед двома роками студенти зажадали від мене зорганізування курсів української мови, письменства, історії, географії та природи України і я їх перевів у діло, — то виклади треба було застановити, бо не було... олухачів. Це дуже сумний, але й одночасно знаменний факт. І доти „Акад. Дім“ не буде сповняти наміченої акад. Грушевським цілі, доки у Львові не стане український університет, а на його катедрах засядуть люди з серцем для молоді, з бажанням увести її „в атмосферу праці з вищими духовними інтересами та суспільними і національними обов'язками“. Якби вкінці „Акад. Дім“ був фундацією, призначеною тільки для бідних, без вищих цілей, а в добавку обезпеченою у власні фонди інституцією, нехай би він собі стояв та сповняв своє призначення. Але при чому тоді фонди Н. Т. ім. Ш., відірвані йому в найкращих намірах від його цілі: плекання української науки і культури?

З безоглядністю стою перед фактом, що наукові і культурні робітники живуть просто в жалких умовах. Наведу факти. Визначний науковий робітник, Мих. Возняк, перемешкував останню зиму в неопаленій кімнаті, в чужім приміщенні, а якого господар хоче його судово викинути. Ідуть немилі судові процеси, які роєдратують

перші культурного робітника та, що він залуєму передати свою бібліотеку на словес до магазину, а сам хоче осісти на селі без вартату праці, якого йому не може дати своя суспільність. Заробляє він чесно науковими студіями, але із заробітків не може очевидно купити собі мешкання. Інший культурний робітник, Вол. Дорошенко, тиється в родинно із 4-ох осіб в передпокої і кімнаті, які служать йому за спальню, кухню і робітню. Юрко Пол'яський живе з ріднею в одній воночній кімнаті давньої камениці Наук. Товариства, а його цілани плавають сотнями столон... А скільки інших культурних робітників, артистів-маларів, письменників, музикантів тиється по вулицях міста, або втікає до курних хат на село (як Ковжун), хоча всі вони одужать своєю працею української культури, а в дійсності виторують для суспільности цю „атмосферу праці з вищими, духовними інтересами та суспільними і національними обов'язками“. Ласки ніхто з них не потребує. Сотворім тільки для них вартат праці, а вони роблять настільки, що я самі проживуть і за мешкання заплачать! А чому музей, чи бібліотека, чи лабораторія Товариства не мають розвиватися в будинку, в котрий вони вложило по верх двадцяти тисяч доларів? Оці питання насуваються мені мимоволі, як господареві Н. Т. ім. Ш., що не сміє допустити до його кривди.

Але ані я, ані Т. ім. Ш. не хочемо кривди студентів. Ставлю внесок на розчислення. Що зложено для молоді, нехай іде на її цілі! Однак до цього треба двох умов. Перша з них — це агода головних основників, гром. Евг. Чикаленка і акад. Грушевського. Не сумніваюся, що її дістану. Другу ставлю від себе а почуття справедливости.

Дієсний основник „Акад. Дому“, гром. Чикаленко, що зложив яку жертву у висоті 25 тисяч рублів тоді, коли міг і коли роздавав свої дари на різні національні українські цілі, живе сьогодні в великих злиднях на Чехословаччині.

БОРИС ПІЛЬНЯК.

Оповідання Непогашеного Місяця.

Передне слово.

Оповідання „Непогашеного місяця“, крім літературних новостей, має ще свою історію. Ного надруковане вперше у московському журналі „НОВИЯ МІР“, але ще перед його появою друком — у літературних колах Москви було відомо, що Борис Пільняк написав оповідання, в якому пророчисто описав обставини смерті командарма Фрунзе, якого буцім то затроїли львоворобом з наказу вищої влади.

У вступі до його оповідання, присвяченого, жмхотом кажучи, редакторів „Красної Нови“ Вороніському, Борис Пільняк уважав доцільним застерігтися, що особа його героя Гаврілова не має нічого спільного з Фрунзе і що тому не слід переводити аналогії поміж смертю командарма та героя оповідання. Це застеріження мало зовсім протилежні наслідки. Як перший виступив із листом до редакції сам Вороніський а обурення виявляючи, що він не приймає присвяти оповідання, бо воно „тримає читача в свідомості, що обставини, серед яких помер командарм — герой оповідання, є однакові із справжніми обставинами і фактами, які торкалися смерті тов. Фрунзе, що являється глобним наклепом на нашу партію“.

У найближчому числі ред. „Нового Мира“ мусія признагтися, що видруккування оповідання Пільняка було „яскравою і грубою помилкою“. А вкінці по наказу ГПУ („Главное Политическое Управление“) сконфісковано число Нового Мира з оповіданнями Пільняка, дарма, що видавцем того журналу є офіційний орган, московські „Известія“, а редактором — сам комісар народної освіти Луначарський.

I.

У досвіта гуділи над містом фабричні гудки. Над заулками повисла густа сіріна мряковиння, очі в приморожу, розширювалася у світанку, та вказувала, що досвіток буде неспасний, сірий, морозний. Саме тоді в редакційних друкарнях ротативні машини випускали останні відбитки газет і швидко — із сірою експедиції — розбіглися по вулицях

дехто з них клинав уже на пустих перехрестях, процищуючи гортанку та готуючись до цілоденного викрикування:

— Революція в Китаю! Приїзд командарма Гаврілова! Надута командарма!

Під цю саму пору, на залізничну стацію, куди прихляють поїзди з полудня, заїхав поїзд. Це був надзвичайний поїзд і в його кінці сіро блимав синій салюновий вагон, мовчазний, а вартовими на східцях, із опущеними портіерами за дверкальними шибками вікон. Поїзд прийшов із чорної ночі, а піль, що з насолодою прогайнували літо на зиму, яких літо ограбило на те, аби світ припоросив їх старістю. Поїзд заповз під дах стації поволі і тихцем та зупинився на бічному шляху. На пероні було пусто. При дверях льбонь випадково, стояли змінені сторожі міліції з зеленими нашивками. Трьох військових із ромбовими знаками на руках, підійшло до салюнового вагону. Люди, що там стояли, віддали честь; ці три постояли при східцях, один вартовий щось напештав в середину вагону, — тоді ці три ввійшли по східцях і сховалися за портіерами. У вагоні заблисло електричне світло. Два військові монтери заметушилися біля вагону і під дахом стації проводили до вагону телефонічні дроті. Туди-ж підійшов ще якийсь чоловік, в оскінній старій нагортці і — несезонівий — баранковий шапці, насуненій на вуха. Цей чоловік нікому не кланявся і йому теж ніхто не віддавав чести. Він сказав:

— Скажіть Миколі Івановичу, що прийшов Попов.

Червоноармієць спроводя поливився, оглянув Попова, перевірів його нечищені капці і помало відповів:

— Товариш командарм ще не встали.

Попов приязно всміхнувся, до червоноармієць, чомусь перейшов на „ти“, і ввічливо промовив:

— Іди, братіку, яди а скажи йому, що прийшов, мовляв, Попов.

Червоноармієць пішов і вернувся. Тоді Попов поїхав до вагону.

Тому, що у салюні були спущені занавіски і горіло електричне світло, нависла ніч. На столі, біля настінної лампи, лежала відчинена книжка, біля неї тарілка з недоїденою кашкою, а за кашкою розотігнутий футрала „кольта“ з ремінним шнурком, що скрутився як вуз. На другому кінці стола стояли відкриті книжки. Порівняючи, з ромбами на руках своїх поруч

стола на шпирях крилах здовж стіни, — сиділи дуже скромно, випростовані, мовчазно, з портфелями в руках, Попов заліз за стіл, аля нагортку і шапку, поклав їх поруч себе, взяв вічнену книжку і поливився на неї. Прийшов байдужий до всього світу кондуктор і спратав із стола; пляшки поставив десь-там у куті; поамітав на тарільчичі душники гранатів; поствелив на стіл скатерть, поставив на ньому одну склянку на підставці, тарільку з черствим хлібом і чарку під ялиця; приніс на тарільці два яйця, сімь баночки з ліками; відкрив край портієри, поглянув на ранок, — розсунув портієри на шибках вікон і шнурки портієр сумливо защемив, — погасив електричне світло; і пропозв до салюнові сірий, приморозкуватий, оскінній ранок. Серед отого кадамутного ранку обличчя були в уолі жовті, а рідке, водянисте світло подобало на пасоку. У дверях, поруч із кондуктором станує алязиковий: мандрівна канцелярія уже працювала, — зазвонив телефон.

Тоді зі спального вагону перейшов до салюну командарм. Це був чоловік не високий, широкочепний, білявий, а довгим, зачесаним на зал волоссям. Гімнастичка, на руках якої видніли чотири ромбові нашивки, лежала на ньому вугарно, — піднята, ашита з салдатського сукна. Чоботи з острогами, хоча і вицищені як мога найстаранніше, витоптаними заплатами аказували на перебуті численні труди. Це була людина, якої імя оповідало про героїські порини всієї громадянської війни, про тисячі, десятки і сотні тисяч людей, які стояли за його спиною, — про тисячі, десятки і сотні тисяч смертей, терпів і каліт, про студії, метелидні і спеку у походах, про гук гармат, свист куль і кіпінні вітрів, — про юстирі серед ночі, про марші, поїди і втечі, і зову про смерть. Це була людина, яка командувала арміями і тисячами людей, — яка командувала людьми, поїдами і смертю: порохом, димом, ломаними кістками, дертим мясом, тими поїдами, про які в запілі лопотали сотні червоних прапорів і гомоніли багато-тисячній врби пароду і про які радію оповідало весь світ, — тими поїдами, після яких на російських цівкових полях рили ганьбі ами для трунів, ями, куди якийсь скидали тисячі людських тіл. Це була людина, якої імя поросло легендами воєн і полководницьких честей безмірної хоробрости, відваги та заважати. Це була людина, яка мала право і волю посилати людей, убивати поїбних їм та амірати самому.

„Полоса“

[illegible]

— 3 кн. У кні "Патис" нова п'єса "Князь Олександр" з рос. життя в Маріон Делліс і Антоніо Морі та комедія. — У кні "Коперник" драма в 8-ох діях "Бездомний" на підставі славної повісті Матіо, в Варі Болоні і Леслі Шов і комедія в 8 діях "Незвичайна випрошайка" з Марією Павловою і Курі Боа.

— Справлення похиток. У статті "За Академічний Дім" IV. (Діло, ч. 185), вступні виступи, пропущено одну стрічку, тому той уступ в одному місці незрозумілий. Наводимо піле іншіймоване речення так, як воно повинно виглядати: "Я хотів утворити Студент. Раду із всіх, котра малаб виключне право поручати кандидатів до прийняття. Я вірна, що мені дається перевести, щоб всі місця в "Академічному Дімі" були безплатні" і т. д.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ОПОВІСТКИ.

Український театр під дирекцією Івана Когутяка:

Підвочиска:
23. VIII. "Душастуба" (пресра).
Новий Український Театр під дир. П. Карабіненча:

Маріамполь:
23. VIII. "Ой не ходи Грицю".
24. VIII. "Циганка Аза".

Усте-Зелене:
25. VIII. "Запорожець за Дунаєм".
26. VIII. "Вихрест".
27. VIII. "Ой не ходи Грицю".
28. VIII. "Циганка Аза".
29. VIII. "День і ніч".

Монастирська:
30. VIII. "Ой не ходи Грицю".
31. VIII. "Дні нашого життя".
1. IX. "Ісусова муха".
2. IX. "Царевич".
3. IX. "День і ніч".
4. IX. "Утоплена".

Бучач:
5. IX. "Ой не ходи Грицю".
6. IX. "Царевич". 170 15-?

Прив. українська муж. семінарія "Рідної Школи" УПТ у Львові вул. Крутицька ч. 15 приймає на всі курси (I-V) від 29. серпня. Вступні іспити 1. вересня. Зголошуватися як найшвидше, щоб забезпечити собі місце. На письмений запит відповідає Управа відвотно. 239 3-3

Українська гімназія в Яворові з правом державних шкіл. З 3-м 20-го серпня ч. р. відкриваються додаткові класи до всіх клас. Місячна оплата в 1. кл. 5 зол., у вищих класах від 10-25, відповідаю до маеткових відносин батьків. Відвідини збільшені від оплати. 259 1-2

Доповнючі вписи до всіх класів від 1-ої до 8-ої всегородньої дівочої школи ім. Шевченка при вул. Мохначького 12 вже розпочалися і відбуваються щодня від 10-1-ої години рано і від 3-6-ої по-зодуді. — Громадяне і грома-данки! вписуйте свої доні до цієї оди-ночки висшої дівочої школи на Стрийську дільницю і найближні сусідні. Тільки рідна школа виховав нам свідоме українське жіноцтво. 272 1-3

Заходом Студентської Семції в бережаних відбудуться Великі Вечерини в саях "Наді": дохід з забави позначений на "Тижень Академіка". 269 1-1

Прив. українська гімназія з правом приналежності на рік 1927/28 в Чорткові. Поміжматється, що вступні іспити до приготуваної 11. класи відбудуться 31. серпня. Іспити до класів від II-VI. відбудуться 29. і 30. серпня. — Управа. 264 1-3

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

17 ЗОЛ. коштує ланцюжок 14 карат, золота з Матір Божою у Мандля, Котерника 14. 1773 15-?

НОВИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ розпочинається 1-го вересня ч. р. Спеціальні лекції для дітей від год. 3-5. Вписи приймаються щоденно від год. 10-1 (4-6 пл. Бернардинська 17. 244 3-6

ДВОХ учеників, учениць прийму на станцію. Фортепан дома, вул. Хшановських ч. 12, II. п. 273 1-2

УКРАЇНСЬКИЙ НАДНІПРІЯНСЬКИЙ театр під дир. Ольги Міткевич, пошукує негайно першого скрипки. Зголошення Мостиска за виїздом діслати — Ольга Міткевич. 256 1-1

БАВАЛЕР, купець, літ 34 власник добре просперуючої торгівлі на промисловій терені в повітовім місті і недвижності вартості 1.500 дол. одружений з гарною ланною безглядно чесною і добре вихованою до 24 літ, що хотіла би працювати в торгівлі для спільного добра. Посередництво не виключене. Зголошення приймає адміністрація "Діла" під "Комерсант". За дискрецію ручиться словом чести. 262 1-2

СТАНЦІЯ для учениць близько гімназії. Есентуальна поміч в науці, фототезії. Зофі 20 І. пов. 271 1-2

ПРИСЛАЙТЕ
ПЕРЕДПЛАТУ!

СЕМІНАРИСТКА по матурі пошукує лекції найрадше на селі у священника, з виділових клас, першої гімназійної, есентуально перший і другий рік семінаря. Зголошення слати: Парохіяльний уряд, Поліхків великий пл. Глинчани. 188 3-3

Ширіть
наш
часопис!

АДМІНІСТРАТОРА опитного й меткого для 2-тижневика глядімо від 1. вересня ч. р. Голоситися прохасмо до Адміні. "Діла". 270 1-3

ПАННОЧКИ знайдуть приміщення в близькім сусідстві гімназії ССВВ. і шкілі УПТ, вул. Длугоша ч. 25 партер. 267 1-3

ВДОВА по священнику, пошукує місце до заряду домою у священника. Зголошення слати: Уряд парохів Поліхків вел. п. Глинчани. 258 1-3

ПОШУКУЄСЯ старшої, інтелігентної, чесної жінки до заряду домою у відвінці священника. Зголошення "Торговля Петровичевої" — Волехів. 243 3-3

ГОДИНИКИ прецезійні направилає дешево продає Юліан Домбровський-Лев Розважеський Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — Догідні умови. 110 а 7-?

ПОШУКУЄТЬСЯ жінки, яка завзялася би кухнею і веденням домашньої господарки. Зголошення враз з поданням усяля слати на адресу: Гр.-кат. уряд парохіяльний — Грушка п. Товмач. 257 1-3

ВЕЛИКИЙ дім, столова, 1/4 морга саду і 11/2, городу з керничцею, продам, Кароліна Махнічка, Скрипчиків ч. 26 при культур-ківській дорозі біля заведення. 260 1-1

ПАННИ зі шкіл найдуть приміщення, заповнене велике мешкання, опіка і домашній харч. Зголошення між 2. а 3-ою. Грушальська 11. Гербст. 261 1-2

ДО ЗАМІНИ посада судді в повітовім місті на Покутті, гімназія і залізниця в місті, до Адмі. "Діла", Суддя". 253 2-3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятиліт в цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, Марійська пл. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищої ціни. 3 а) 14-?

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

164 Переселення Рентгенон 15-25

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів Фельчинських

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красінського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі злив 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

Ціни приступні — сплата ратями. 2-?

Добре раджу Вповажаній Пані!

Хай Вповажана Пані уживає тільки Мила ОЛЕНЬ-ШІХТ, бож воно є тільки під гарантією чисте, але передовсім дешеве завдяки видатности Кожда газдиня, що дбає про чистість і цілість білля, уживає тільки знаного на цілім світі Мила ОЛЕНЬ-ШІХТ.

Прошу вистерігатися фальсифікатів і звертати увагу на марку

Мило ОЛЕНЬ-ШІХТ

Д-р Г. Ігель

лікар Народньої Лічниці

ординує в недугах очей

Львів, вул. Ягайлонська 20.

Календарі
на 1928 рік.

Вже вийшли з друку:

- 1) ГОСПОДАРСЬКИЙ КАЛЕНДАР за 300
- 2) КАЛЕНДАР "НАУКА" 2-50
- 3) ВЕСЕЛИЙ КАЛЕНДАР 200

Зміст багатий, ілюстрований!

Замовляти у В-ві "Русалка" 265 Львів, Куркова 10. 1-1

УПРАВА МІСТА ЧОРТКОВА
розписує отсим
КОНКУРС

на посаду міського інженера (будівничого) з поборами VIII. групи шабелі А, після норм платень державних урядників з 15 проц. комунальним додатком.

Вимоги: непереступлений 40. рік життя, укінчені політехнічні студії.

Посада буде надана поки що на оден рік провізорично, а по році бездоганної служби може наступити стабілізація.

Подання з відписаним свідоцтвом належить внести до дня 14. вересня 1927 до міського Уряду в Чорткові.

Першенство будуть мати ті петенти, які будуть обнайомлені з справами водотеговими і електричними. 263

1-3 УРЯДОВИЙ КОМІСАР.

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОКЕР в Станиславові
вул. Собіського 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленькі зубів. — Приступні ціни — догідні умови. 15 40-41

Заява.

Заявляю отсею дорогою, що вісти не розповсюдилося п. судді Кипрія Білинський з Тернополя немов би це його заслугою є, що я скінчив медицину, є правдивий а правдою є що студії свої укінчив я при виключній і одинокій допомозі Стрийка п. Евгена Білинського. — П. судді Кипрія Білинський хіба остільки прихилився до укінчення моїх студій, що помі п. Зофі Зарицькій з Тернополя в 1919 р. розібрати будинок деревляний, кривий бляхою (нинішньої вартості понад 20 дол. амер.) положений на реальності мого бл. п. батька і матеріал з цього будинку звести на грунт вище агаданой за що і до нинішнього дня яні сотника не одержав.

Тому що ані п. Зофі Зарицька і п. судді Кипрія Білинський на мої листи ані оголошення в часописях ("Діло" ч. 1924) не реагують, визнаю ще раз отсею дорогою п. судді Кипрія Білинського, що би був ласкав цю справу в дорозі мирового суду поагодити бо мого позвоження фінансове на це не дозволяє, а п. Зофі Зарицьку 200 долларовими листами в спомагаю, а якщо п. судді Білинський Кипрія хоче п. Зарицькій робити дарунки, нехай робить з власної кишені а не кривдою сиріт по братови.

Від претенсії своєї не відступлю хотів би це других десять літ мало трезати.

Збараж 20. VIII. 1927.

Д-р Білинський Олександр.

ХЛІБОРОБИ

уживайте

ШТУЧНИХ НАВОЗІВ

ТОМАСИНИ,

СУПЕРФОСФАТУ,

АЗОТНЯКУ,

ПОТАСОВИХ СОЛЕЙ

кравих і штрассфуртських.

сірчану амонію, кістяної мучки, салітри.

успулюю.

ИОСИФ КАРРАХ,

залию.

Львів, вул. Косцюшка ч. 18.

229 Цінники і поучення висилаю даром.